

אכילת דברים האסורים, שמא יהיה רגיל אצלו ויאכילנו דברים האסורים (שלטי הגבירים ב, בשם ריא"ז; בכור שור ע"ז לט, ב). ■ וכן הלכה (ט"ז י"ד קיט, ד; וראה דרכי תשובה ש, ח ושבת הל' ד, ז).

ואביי לא תירץ שטעם האיסור שמא יאכילנו דברים האסורים בימי טהרתו, שלדעתו דוקא בימי טומאתו הוא רגיל אצל הזב שטמא כמותו, אבל בימי טהרתו אינו רגיל אצלו (ריטב"א).

בית הלל אומרים לא עולה, ואף שאיסור העלאה של בשר עוף וגבינה על השולחן הוא מדרבנן גזירה שמא יבא להעלות בשר בהמה וגבינה על השולחן, והעלאת בשר בהמה וגבינה גם היא אסורה רק מדרבנן שמא יבוא לאוכלם יחד, מכל מקום אינו נחשב גזירה לגזירה אלא גזירה אחת, שכיון שמעלה בשר בהמה וגבינה על שולחן אחד, קרוב לודאי שגם יבא לאכלם, וא"כ העלאת בשר עוף וגבינה גורמת לשניהם והוי גזירה אחת (דעת אביי בגמ' חולין קד, ב, וראה שפת אמת כאן ש"ל שרב יוסף שם הודה לאביי).

ולא נאכל – וממה שאסרו לאכול בשר עוף וגבינה יחדיו אף שאין איסורו אלא מדרבנן ואין בו 'יצרו תוקפו', כל שכן שנאסור בעל ואישה לישון יחדיו שאסורו מהתורה ויצרו תוקפו (ריטב"א).

מה אשת רעהו הוא כבגדו והיא כבגדה אסור – מדרבנן, שהרי מן התורה אסור להתייחד עמה [אף שהוא בבגדו והיא בבגדה], ואם כן מסתבר שאפילו באופן שאינו אסור משום יחוד, כגון שבעלה בעיר או שהפתח פתוח לרשות הרבים, מכל מקום אסור מדרבנן אף כשהוא בבגדו והיא בבגדה (רש"י, ותוס' רא"ש בדעתו; וראה תוס' ד"ה מה, ומהר"ם בדעתם, שהבינו שלרש"י איסור משום יחוד, והקשו שא"כ יהיה אסור להתייחד עם אשתו נדה). ויש מפרשים שסברא היא שאסור מדרבנן, לפי שיצרו תוקפו ומתגבר עליו ביותר (תוס' שם).

אף אשתו נדה הוא כבגדו והיא כבגדה אסור – אבל להתייחד עם אשתו נדה מותר, ולמדו כן מהפסוק (שיר השירים ג, ט ס'גוה בשושנים' (סנהדרין לו, א), ולא גזרו בזה כפי שגזרו שלא לישון עמה הוא בבגדו והיא בבגדה, משום שאין גוזרים גזירה על הציבור אלא אם כן יכולים לעמוד בה, ואי אפשר להעמיד שומר כשמתייחד עם אשתו נדה (תוס' רא"ש, וראה גם קרבן תנאל על הרא"ש פ"א לב, מ; וראה תוס' ד"ה מה שהניחו בקושיא). ויש מפרשים, שבשינה בבגדים החמירו יותר, מפני שיש בה קירוב הדעת (תוס' סנהדרין שם ד"ה התורה). ■ להלכה, אשתו נדה, מותר להתייחד עמה (ש"ע אה"ע כב, א; ש"ע י"ד קצה, א), אבל לא ישן עמה במיטה, ואפילו כל אחד ישן בבגדו ואינם נוגעים בזה בזה (ש"ע י"ד שם, ו).

דאמר רבי פדת לא אסרה תורה אלא קורבה של גלוי עריות בלבד – תשמיש ממש, וכיון שמדאורייתא רק תשמיש אסור, לא אסרו חכמים אלא קירבה של קירוב בשר, אבל הוא בבגדו והיא בבגדה לא אסרו (רש"י, ותוס' ד"ה ופליגא בשמו; וראה בתוס' פירושים נוספים). ורב יוסף חולק על רבי פדת, וסובר שמלשון הפסוק 'ואל אשה נדה לא יקרב' משמע שאף קירבה שאינה תשמיש אסורה, כגון הוא בבגדו והיא בבגדה (חידושי הב"ח), ואיסור זה הוא מדאורייתא (מגיד משנה איסורי ביאה כא, א בדעת הרמב"ם שם ובספר המצות ל"ת נגז; וראה בית שמואל אה"ע ב, כ, שלדעת הרמב"ם חיובק ונישוק אסור מן התורה אף שלא בקירוב בשר).

מיתבי רבן שמעון בן גמליאל אומר התינוקות של בית רבן היו מסדרין וכו' – ומה ששינינו לעיל (יא, א) 'אבל הוא לא יקרא', אין מכך סתירה לרבה בר שמואל, שמדובר במשנה לעיל כשקורא לבדו, אבל מותר לקרוא יחד עם התינוקות, וכלשון הברייתא 'מסדרין פרשיותיהן', שפירושו שמסדרין לפני רבם ללמוד ממנו (רמב"ן לעיל יב, ב; ריטב"א). ויש מפרשים, שמה ששינינו 'אבל הוא לא יקרא' אינו סותר לרבה בר שמואל, כי מדובר כשמדקדק בקריאתו, אבל מותר לסדר הפרשיות בעלמא (תוס' רא"ש לעיל יב, ב).

הואיל ואימת רבן עליהן וכו' – ודוקא בעודם לפני רבם מותרים, שאז אימתו עליהם (מגיד משנה שבת ה, טו, בדעת הרמב"ם שם). ויש סוברים שאימת רבם עליהם בכל שעה, ואפילו אינם לפני רבם מותרים (רשב"א לעיל יב, ב; ראש יוסף בדעת רש"י). ■ להלכה, תינוקות של בית רבן מותרים לקרוא לאור הנר, מפני שאימת רבם עליהם (ש"ע או"ח ע"ה, ו). ואפילו אין הרב עמהם מותרים, שבכל שעה מתיראים שיבוא (משנ"ב טו, בדעת הש"ע), ויש סוברים שדוקא לפניו מותרים (משנ"ב שם, בשם הרבה פוסקים).

ומכך שהתינוקות מותרים מפני שאימת רבם עליהם, יש ללמוד שמותר לקרוא לאור הנר בליל יום הכפורים בבית הכנסת, שאימת יום הכפורים עליו ולא יבוא להטות. ועוד, שרבים המצויים יחד מזהירים זה את זה (תוס' רא"ש). ■ וכן הלכה (ש"ע או"ח ע"ה, ח).

לא יאכל הוב עם הנקה וכו' פיוצא בו לא יאכל זב פרוש עם זב עם הארץ וכו' – ומלשון 'כיוצא בו' משמע שאיסוריהם שוים, וכשם שזב פרוש אסור לאכול עם זב עם הארץ בשולחן אחד אפילו כשאוכל בקערה נפרדת, שמא יאכל ממאלכו ויטמא, כך הזב אסור לאכול עם הזבה בשולחן אחד אפילו בקערה נפרדת (בעלי הנפש להראב"ד שער הפרישה א, וכן פסק בהל' איסורי ביאה יא, יח; ריטב"א). ויש סוברים שרק כשאוכל עמה באותה קערה אסור (רמב"ם איסורי ביאה שם; ריטב"א בשם י"א).

ויש סוברים שדוקא בזמן הז"ל שהיו אוכלים כל אחד לבדו בשולחן קטן, כשאוכל עם אשתו באותו שולחן נחשב דרך חיבה, אבל בזמן הזה שכל בני הבית אוכלים בשולחן אחד, מותר לאכול עם אשתו בשולחן אחד ואינו נחשב דרך חיבה (רא"ש א, לב; ריטב"א). ויש סוברים שמכל מקום צריך לעשות היכר ביניהם (רא"ש שם, בשם י"א), ולדעה זו יש מקילים שאם כשהיא טהורה רגיל לאכול עמה בקערה אחת, ובעת נידתה אוכל בקערה אחרת, נחשב היכר, ואין צריך היכר נוסף (מהגות אשר"י שם).

■ להלכה, אשתו נדה, לא יאכל עמה בשולחן אחד אלא אם יש דבר מפסיק בין הקערה שלו לקערה שלה, או שיאכל כל אחד במפה שלו (ש"ע י"ד קצה, ג). ויש אומרים שאם דרכם לאכול בקערה אחת כשהיא טהורה, מותר לאכול עמה בשולחן אחד כשאוכלים בקערה בפני עצמה, ואין צריך היכר נוסף (רמ"א שם).

ורבא אמר רוב עמי הארץ מעשרין הן – ואף אביי סובר שרוב עמי הארץ מעשרים, אלא שלדעתו החמירו חכמים לחוש למיעוט עמי הארץ שאינם מעשרים, כדי להרחיק מן העבירה (תוס' רא"ש; ריטב"א).

שמא יהא רגיל אצלו ויאכילנו דברים טמאין בימי טהרתו – ומטעם זה אסור לאכול דברים המותרים עם מי שחשוד על